

Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi (FÜHAD)
Cilt: 7, Sayı: 13, Mart 2020, s. 125-142, ISSN: 2148-2527

Journal of Harput Studies, Vol. 7, Issue 13, March 2020, pp. 125-142

Araştırma Makalesi/Research Article

ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÇALIŞMA SORUNLARI ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

*A Qualitative Research On Worklife Based Problems Of Private
School Teachers: The Case Of Elazığ Province*

Gökçe CEREV*

Saliha COŞKUN**

Geliş/Received: 16.02.2020

Kabul/Accepted: 09.04.2020

Öz

Ülkelerin iktisadi, ekonomik, sosyal ve ekonomik kalkınması için ihtiyaç duyduğu önemli kaynakların başında beşeri sermaye gelmektedir. Beşeri sermaye kaynağının temel unsuru insandır ve günümüzde gelişen teknoloji ile üretim modellerindeki ilerleme sonucu eğitilmiş insan daha da önem kazanmaya başlamıştır. Beşeri sermayenin nicel olduğu kadar nitel özellikleri de önemlidir. Beşeri sermayenin nitel olarak üst seviyeye çıkarılması eğitim ile olmaktadır. Eğitimin en önemli aktörlerinden birisi de öğretmendir. Değişen dünya şartları ile sosyal devlet ilkesi gereği devletlerin kendi imkânları ile yerine getirdiği eğitim hizmeti belirlenen yasal çerçeve ile özel sektör tarafından da yapılmaktadır. Özel eğitim kurumlarında sunulan eğitim hizmeti ile bu kurumlarda çalışan öğretmenlerin çalışma koşulları farklı yasa ve yönetmeliklerle düzenlenmiştir.

Bu çalışmada özel okullarda çalışan öğretmenlerin çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlar ele alınmıştır. Çalışmanın evrenini Elazığ ilinde bulunan özel okul öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmış, öğretmenlerin sorunları genel sorunlar, yönetimle yaşadıkları sorunlar, öğrenci ile yaşadıkları sorunlar, veliler ile yaşadıkları sorunlar ve mesleki beklenti algıları olmak üzere beş ana başlıkta incelenmiştir. Çalışmada alan araştırması kapsamında 27 öğretmenle mülakat yapılmış elde edilen verilere içerik analizi uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda özel okul öğretmenlerinin yönetim, veli ve öğrencilerle sorunlar yaşadığı, ücret ve iş güvenesinin yetersi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Özel Okul, Öğretmen, Çalışma Sorunları

* Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, gcerev@firat.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9908-343X>

** Fırat Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, <https://orcid.org/0000-0003-0639-3880>

Abstract

Human capital is the most important resource that countries need for economical, social and economic development. The main factor of the human capital resource is human, and as a result of the advancement in technology and production models, today, educated people have started to gain even more importance. Qualitative features of human capital are important as well as quantitative. Qualitatively increasing human capital to a higher level is provided by education. One of the most important actors of education is the teacher. With the changing world conditions and the principle of social state, the education service provided by the states with their own means is also provided by the private sector with the legal framework determined. With the education service offered in private education institutions, the working conditions of the teachers working in these institutions are regulated by different laws and regulations.

In this study, the problems that teachers face in their business life who work in private schools are discussed. Target population of the study is composed of teachers working in private schools in Elazig province. In the study, a semi-structured interview form, which is one of the qualitative research methods, was used, and the problems of teachers were examined under five main headings: general problems, problems with management, problems with students, problems with parents and perceptions of professional expectations. Within the scope of field research in the study, 27 teachers were interviewed and content analysis was applied to the obtained data. As a result of the study It has been determined that teachers working in private schools have problems with management, parents and students, and wage and job security are sufficient.

Keywords: *Education, Private School, Teacher, Work Problems*

Giriş

Eğitim insanın ömrü boyunca kesintisiz olarak süren, yeri ve zamanı farklı olsa bile insana daima değer katan bir kavram olmuştur. Sanayi devrimi sonucu değişen üretim model ve araçları ile birlikte önemi artan eğitim özellikle beşeri sermaye faktörünün iktisadi kalkınma açısından gerekliliğinin ortaya çıkması ile birlikte üzerine önemle düşülen temel bir konu olmuştur. Günümüzde üretim faktörleri içinde kendine yer bulmaya başlayan bilgi kavramı kişilerin eğitimi ile doğru orantılı olarak gelişmekte ve üretim sürecinde hem bireysel hem de toplumsal faydaya dönüşmektedir.

Beşeri sermaye kavramının gelişmesi ile birlikte devletlerin eğitime verdikleri önem ve harcadıkları kaynaklar hızlı bir şekilde artış göstermiştir. Beşeri sermayenin iktisadi kalkınma içindeki artan önemi kavramın göz ardı edilemez bir şekilde gelmesine neden olmuştur. Beşeri sermayenin temel unsuru insan olurken, beşeri sermayenin geliştirilmesi için en önemli araçlardan biriside eğitim olmuştur. İnsan eğitimi içinde örgün eğitim önemli bir

yer tutarken sosyal devlet ilkesi gereği örgün eğitime ayrılan kaynaklarda önem kazanmaya başlamıştır. Günümüzde eğitim devlet veya özel sektör vasıtası ile yapılmaktadır. Eğitim hizmeti ister devlet ister özel sektör vasıtası ile yapılsın iyi ve kaliteli bir eğitimin en önemli unsuru öğretmendir. Öğretmenler eğitimin vazgeçilemez temel unsurudur. Bu durum öğretmenlerin çalışma şartlarının önemini artırmış ve eğitimin verimliliğini, kalitesini doğrudan etkileyen bir konu olmuştur. Günümüzde öğretmenlerin çalışma koşullarına yönelik hak ve çıkarlarının korunması ve iyileştirilmesi önem kazanmıştır. Öğretmenlerin daha iyi çalışma koşulları içinde görevlerini yerine getirmesi beşeri sermayenin nitel yönden geliştirilmesi açısından önemlidir. Beşeri sermayenin nitel olarak iyileştirilmesi ile birlikte toplumsal kalkınma daha hızlı ve kaliteli bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir.

Özel okullarda çalışan öğretmenlerin çalışma koşullarının yasal çerçevesi farklı yasalarla düzenlenmiş olup kamu okullarında çalışan öğretmenlere göre daha farklı şartlarda çalışmalarını etkileyen bir durum olmuştur. Bu çalışmada özel okul öğretmenlerinin çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlar ele alınmıştır. Çalışmada nitel araştırma metodlarından yarı yapılandırılmış anket metodu kullanılmış, elde edilen verilere içerik analizi uygulanarak değerlendirilmiştir. Çalışma özel okul öğretmenlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, özel okullarda ki eğitimin kalite ve verimliliğinin artırılması bakımından önemlidir. Çalışmanın ilk bölümünde literatür taramasıyla birlikte beşeri sermaye, öğretmenlik mesleği ve özellikleri açıklanmış, çalışmanın ikinci bölümünde ise özel okullarda çalışan öğretmenlerin çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlar Elâzığ ili özelinde araştırılmıştır.

1. Kavramsal Çerçeve

Çalışmanın bu bölümünde beşeri sermaye, öğretmenlik mesleği kavramları ile öğretmenlik mesleğinin özellikleri açıklanmıştır.

1.1. Beşeri Sermaye Kavramı ve Önemi

Ülkeler açısından kalkınma ve gelişmişlikte önemli faktörlerin başında gelen beşeri sermayenin önemi günümüzde giderek artmıştır. Özellikle sanayi devrimi ile birlikte hızlı bir şekilde önemi artan beşeri sermaye kavramının ortaya çıkardığı etki ülkelerin izledikleri eğitim politikalarında etkili olmaya başlamıştır. Eğitim beşeri sermayenin geliştirilmesinin temel unsurudur. Sanayi devriminin gelişim sürecine baktığımızda ilk olarak sanayi devriminin ortaya çıktığı İngiltere'nin insan sermayesinin genel nitelikleri ile sanayi devriminin hızlı bir şekilde geliştiği Fransa, Almanya, Japonya gibi günümüzün gelişmiş ülkelerinin insan sermayesinin nitelikleri önemli derecede ileri düzeydedir. Ülkeler beşeri sermayelerinin kalitesini beşeri sermayeye yönelik yatırımlar yaparak artırabilirler. Ülkeler beşeri sermayelerine

yönelik yaptıkları eğitim, sağlık, gıda, konut gibi yatırımları ekonomik durumlarına göre belirlemekte ve stratejik planlarını geliştirmek-tedir. Beşeri sermayenin gelişmesi için yapılacak önemli yatırımların başında ise eğitim yatırımı gelmektedir.

Beşeri sermayenin gelişmesi olarak da ifade edilen beşeri kalkınma için yapılan eğitim yatırımı diğer yatırımlardan farklı bir yapıya sahiptir. Çünkü sanayi devrimi sonrası ortaya çıkan gelişmeler ile birlikte ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı hızlandıran önemli faktörlerden biriside eğitim olmuştur. İktisadi ve ekonomik kalkınmanın olabilmesi için nitelikli işgücü vazgeçilemez bir unsurdur. İşgücünün nitelik seviyesi eğitim öğretim ile artırarak üretimde etkinliği sağlamak önemlidir. Eğitim kişinin bilgi ve becerilerini artırdığı gibi, toplumun genelinin de kalitesini artırır (Barro; 2002:9-12). Kalkınma için eğitim nitelikli insan yetiştirdiği için önemli bir araç olmuştur. Beşeri sermaye ile insanların eğitim seviyesi artıkça kalkınma süreci de daha hızlı bir şekilde meydana gelmeye başlamaktadır (Schultz, 1971:24). Artık günümüzde gelişen yenedünyada beşeri sermaye en az fiziksel sermaye kadar önemli bir seviyeye gelmiştir (Fuente ve Ciccone, 2003: 7). Beşeri sermaye bireyin eğitimi ile ilgili olduğu kadar yaşam kalitesini de kapsamaktadır (Appleton ve Teal, 1998:25). Bu yüzden beşeri sermaye özellikle ülkelerin kalkınması açısından önemli rol oynamaktadır (Hers, 1998: 36).

Ülkeler tarafından eğitime yönelik uygulanan politikalarda nüfusun yapısı, ekonomik durum, coğrafi şartlar, siyasi istikrar önemli etkenlerdendir. Ülkeler eğitim sistemleri için bina, derslik, teçhizat yatırımı yaparken gözden kaçırmamaları gereken önemli bir konuda beşeri sermayenin niteliğini şekillendirecek olan öğretmenlere de yatırım yapmalıdırlar. Ülkelerin eğitim için yaptıkları yatırımı başarıya taşıyacak olan öğretmenlerdir. Öğretmenlerin çalışma koşullarının iyileşmesi ve daha kaliteli bir şekle gelmesi temel hedef olmalıdır. Öğretmenlerin verimliliğini etkileyen bu genel durumlar hedeflenen sonuca ulaşılması için gerekli bir unsur olmuştur.

Eğitimle ilgili yatırımlar bireyin niteliklerini geliştirdiği kadar toplumun genel kalitesini de artıran bir yapıya sahiptir. Eğitim bireyin bilgi ve becerilerini artırırken toplumun kalkınmasında mal ve hizmet üretimine olan talebi de artırarak hem bireyin hem de toplumun gelişmesini sağlayan bir etkiye sahiptir (Barro, 2002:12-15). Durkheim eğitimi tanımlarken özellikle toplumsal çevrenin birey üzerinde ortaya çıkardığı etkiyi açıklamış, Spence ve Herbort ise kavrama daha bütünleşik yaklaşmış ve eğitimin birey ile toplumun genel standartlarının iyileştirilmesi için yapılan etkinliklerin tümü olarak ifade etmişleridir (Ortaç, 2003:1).

1.2. Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri

Öğretmenlik 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak ifade edilmiştir. Öğretmenlik mesleğinin genel tanımlanması yapılırken kamu okulu ve özel okul ayrımı yapılmamıştır. Özel okullarla ilgili yapılan farklı düzenlemeler özel okul öğretmenlerinin çalışma koşullarını belirlemektedir. Öğretmenlik mesleği için gerekli nitelikler esasında kanunla belirlenen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi ve aynı zamanda üst düzeyde bilgi, beceri, davranış gibi bireysel özellikleri de bulundurması gerekmektedir (Onural, 2006:30-31).

Günümüzde öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri gittikçe önem kazanmaya başlamıştır ve birçok ülke bu yeterlilikler konusunda ciddi politikalar üretmeyi tercih etmiştir (Türk Eğitim Derneği, 2009:1). Öğretmenlerin yeterliliklerinin önem kazanmasının temelinde eğitim faaliyetlerinin kalitesinin ve verimliliğinin artırılması isteği vardır (Çelikten ve diğ., 2005:213).

Eğitim politikalarında odak nokta öğretmenlerdir ve öğretmenlerin niteliklerinin yüksek olması eğitim politikalarını başarıya ulaştırır. Eğitim alanında yapılan bina ve materyal yatırımları eğer öğretmenlerin nitelikleri yeterli değilse istenilen başarı düzeyine ulaşamaz (Çelikten ve diğ., 2005: 213). Öğretmenlerin mesleki nitelikleri ve özellikleri kısaca şu şekilde açıklanabilir (Yetim ve Göktaş, 2004: 545-547);

- Öğretmen zaman yönetimini bilir. Ders zaman çizelgesine kesinlikle uyar.
- Öğretmenler meslektaşları, yöneticiler ve velileri ile işbirliği içinde olur.
- Öğrencilerine her türlü konuda destek olarak sorunlarına çözüm üretir.
- Eğitim öğretim için kullanılması gereken her türlü teknik ve araçları bilir, uygulamasını yapar.
 - Milli, ahlaki, insani ve kültürel değerleri benimser.
 - Öğrencileri için en iyi öğretim tekniğini bulur, en iyi kaynakları seçer.
 - Öğretmenler kendilerini sürekli güncel tutar.
 - Öğretmenler yeniliklere açıktır.

Öğretmenler mesleklerinin nitelik ve özelliklerini yerine getirirken eğitim öğretim sisteminin genel yapısı, milli eğitimin genel misyonundan, meslektaşlarından, öğrencilerinden, velilerden ve yöneticilerden etkilenirler (Çelikten ve diğ., 2005:208). Genel olarak öğretmen mesleğinin özellikleri kişi-

sel özellikler, alan özellikleri ve eğitsel yeterlilikler başlığında üç temel alanda ele alınır (Yetim ve Göktaş, 2004:546).

Öğretmenlik mesleği toplumun şekillenmesinde kilit rol oynamaktadır. Öğretmenler toplumun genel yapısına şekil vermektedir (Türer, 2009). Öğretmenler toplum katılımcısı güvenilir kişilerdir. Öğrencilerine danışmanlık yapar, meslektaşları ve idarecileri ile uyum içinde çalışarak eğitim hizmetini en verimli ve kaliteli bir şekilde sunulmasını sağlarlar (Balcı, 1991:24). Öğretmenler ülkelerin kalkınmasında nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde toplum içinde sosyal ve kültürel gelişmenin sağlanmasında toplumun geleceğinin şekillenmesinde başrol oynamaktadır (Özden, 1999:9). Öğretmenlik mesleğinin temelini toplumun değerleri şekillendirmektedir. Eğitim sisteminde ortaya konan politikalar kadar öğrencilerin istekleri ve velilerin beklentileri de önemlidir ve öğretmenlerin ortaya çıkardığı değerlere bu beklentiler yön verir. Öğretmenler toplumu meydana getiren diğer unsurlar ile iletişim ve etkileşim içinde olmalıdır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997:24).

2. Özel Okul Öğretmenlerinin Çalışma Sorunlarına Yönelik Nitel Bir Araştırma: Elazığ Örneği

Çalışmanın bu bölümünde özel okullarda çalışan öğretmenlerin çalışma sorunlarına yönelik yapılan alan araştırması ve değerlendirilmesi yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Problemi

Bu araştırmanın amacı özel okullarda görev yapan öğretmenlerin çalışma koşulları nedeni ile karşılaştıkları sorunların tespit edilmesidir. Bir ülkenin iktisadi ve ekonomik kalkınması için en önemli faktörlerden birisi olan beşeri sermayenin kalitesinin artırılması için eğitim önemli bir araçtır. Günümüzde eğitim kamu ve özel sektör tarafından belirlenen yasal çerçevede içerisinde sunulmaktadır. Eğitim hizmetinin etkin olabilmesi için kilit rol öğretmenlerdedir. Özel kurumlar tarafından özel okullarda sunulan eğitim hizmetinin de en önemli aktörlerinden birisi öğretmenlerdir. Bu çalışma özel okullarda sunulan eğitim hizmetinin daha kaliteli ve verimli şekilde sunulması için öğretmenlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi açısından önemlidir.

Bu araştırmanın temel problem sorusu “Özel okul öğretmenlerinin çalışma koşullarından kaynaklı sorunları nedir?”. Bu problem sorunun analizi için alt problem soruları ise;

- Özel okul öğretmenlerinin okul yönetimi ile yaşadığı sorunlar nedir?
- Özel okul öğretmenlerinin öğrencilerle yaşadığı sorunlar nedir?

- Özel okul öğretmenlerinin öğrencilerle yaşadığı sorunlar nedir?
- Özel okul öğretmenlerinin velilerle yaşadığı sorunlar nedir?
- Özel okul öğretmenlerinin meslek algı düzeyleri nedir?
- Özel okul öğretmenlerinin özlük hakları beklenti düzeyi nedir?

2.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim yöntemi olgunun altında yatan ortak anlamları keşfetmek için bireyler tarafından deneyimlenmiş hayatı tanımlamaya ve yaşanmış tecrübelerin esasını açıklamayı amaçlamaktadır. Olgu bilimi yaşanmış olayla kişi arasındaki bağı kurmaktadır (Jasper, 1994:309; Miller, 2003: 68).

Bu çerçevede araştırma süreci üzerine odaklanılan olgu olan özel okullarda çalışan öğretmenlerin çalışma hayatı sorunları özel okul öğretmenlerinin görüşleri üzerinden tespit edilecektir. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat formları kullanılmıştır. Mülakat formları sosyal bilimlerde yapılan araştırmalarda katılımcıların verdiği yanıtlar analiz edilerek farklı ve ortak yönlerin tespit edilmesini amaçlar (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 22). Bu bağlamda mülakat formları oluşturulurken araştırmanın problem sorularını yanıtlayacak önermeler belirlenmiştir. Katılımcılara oluşturulan form doğrultusunda açık uçlu sorular yöneltilmiş verdikleri cevaplar yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Mülakata katılan katılımcıların kimlik bilgileri katılımcı güvenliği gereği gizli tutulmuştur.

Araştırmanın verilerinin toplanması için oluşturulan mülakat formu beş sorudan oluşturulmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar ile elde edilen verilere içerik analizi uygulanmış ve bulgular değerlendirilmiştir. Veriler incelenirken katılımcılar "M" simgesi ile ifade edilmiş ve M1, M2, M3 şeklinde numara verilerek kodlanmıştır.

2.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2019 yılında Elazığ'da özel okullarda çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklimi seçilirken amaçsal örnekleme metodu uygulanmıştır. Amaçsal örnekleme metodunda çalışma amacına uygun belirlenmiş ölçüt ve özelliklere bağlı olarak grupların seçilmesidir. Araştırmada özel okul öğretmenleri ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini oluşturmak için Elazığ'da 8 farklı okuldan 27 öğretmen ile mülakat yapılmıştır. Verilerin toplanması için daha fazla öğretmen ile görüşme yapılmak istenmiş fakat ders yoğunluğu, idarenin izin vermemesi, kişisel nedenlerin ortaya çıkardığı kısıtlardan dolayı mülakatlar 27 öğretmen ile sınırlı kalmıştır.

Tablo 1’de Elazığ il milli eğitim müdürlüğünden alınan verilere göre Elazığ’da bulunan resmi ve özel kurumlarda ki öğretmen sayıları yer almaktadır.2016-2017 yılında ilkokulda resmi öğretmen sayısı 2219 ve özel kurumlarda ki öğretmen sayısı 101 kişidir. Ortaokullarda resmi öğretmen sayısı 2549, özel kurumlarda ki öğretmen sayısı 122 kişidir. Liselerde ise resmi öğretmen sayısı 2763, özel kurumlarda ki öğretmen sayısı 232 kişidir. 2017-2018 yılında ise ilkokulda resmi öğretmen sayısı 2173’e gerilerken, özel kurumlarda ki öğretmen sayısı 122 kişiye yükselmiştir. Ortaokullarda resmi öğretmen sayısı 2591’e yükselirken, özel kurumlarda ki öğretmen sayısı da 1483’e yükselmiştir. Liselerde ise resmi öğretmen sayısı 2750’ ye yükselirken, özel kurumlarda ki öğretmen sayısı da 367’ye yükselmiştir. 2018-2019 yılında ise ilkokulda resmi öğretmen sayısı 2056’ya gerilerken, özel kurumlarda ki öğretmen sayısı da 115 kişiye gerilemiştir. Ortaokullarda resmi öğretmen sayısı 2565’e gerilerken, özel kurumlarda ki öğretmen sayısı da 156 gibi ciddi oranda bir düşüş yaşanmıştır. Liselerde ise resmi öğretmen sayısı 2777’ ye yükselirken, özel kurumlarda ki öğretmen sayısı da 357’ye yükselmiştir. Elazığ ilinde 2019 yılında özel okullarda toplam 628 öğretmen görev yapmaktadır.

Tablo 1. Elazığ İli Öğretmen Sayıları

	İLKOKUL		ORTAOKUL		LİSE	
	RESMİ	ÖZEL	RESMİ	ÖZEL	RESMİ	ÖZEL
2016-2017	2219	101	2549	122	2763	232
2017-2018	2173	122	2591	1483	2750	367
2018-2019	2056	115	2565	156	2777	357

Kaynak: Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü İstatistik Verileri

Araştırmanın örneklemini 27 özel okul öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem boyutu problemin temel özellikleri ile sınırlandırılmıştır (Karataş, 2015: 70). Nitel araştırmada esas nokta örneklemin evreni temsil etme yeterliliğinden daha çok araştırma problemi ile ilgili katılımcılar ile yüz yüze görüşmektir (Neuman, 2012:321). Araştırmada nitel araştırma için yeterli düzeyde bir örneklem kütlesi bulunmaktadır.

2.4. Araştırmanın Verilerinin Değerlendirilmesi

Araştırmada mülakata katılan özel okul öğretmenlerinin demografik özellikleri tablo-2’de verilmiştir.

Tablo-2 verilerine göre araştırmaya katılan 27 özel okul öğretmeninden 12 kişi kadın öğretmen, 15 kişi erkek öğretmendir. Araştırmada kadın ve erkek öğretmen sayıları dengeli bir şekilde ortaya çıkmıştır. Araştırmaya

katılan öğretmenlerin yaş aralığı 23 ile 60 yaş arasındadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalaması ise 32,14 yaştır. Araştırmada yeni mezun tecrübesi olmayan veya kamudan emekli olup özel okulda çalışan tecrübesi yüksek öğretmenlerle görüşülmüş araştırma genelinde görüşülen öğretmenlerin geneli ortalama 5 yıllık özel okul tecrübesine sahip öğretmenler olmuştur. Araştırma da özel okullarda farklı branşlarda çalışan öğretmenlere ulaşılmış ve mülakatlar bu düzeyde de yeterlilik kazanmıştır.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

KATILIMCI	CİNSİYET	YAŞ	BRANŞ
M1	Kadın	23	Sınıf Öğretmenliği
M2	Kadın	50	Sınıf Öğretmenliği
M3	Erkek	25	Rehberlik Öğretmeni
M4	Erkek	36	Beden Eğitimi Öğretmeni
M5	Kadın	38	Görsel Sanatlar Öğretmeni
M6	Kadın	28	Sınıf Öğretmeni
M7	Erkek	35	Fen Bilimleri Öğretmeni
M8	Erkek	32	Türkçe Öğretmeni
M9	Erkek	58	Fen Bilimleri Öğretmeni
M10	Erkek	32	Müzik Öğretmeni
M11	Erkek	57	Meslek Öğretmeni
M12	Kadın	60	Sınıf Öğretmeni
M13	Kadın	30	İngilizce Öğretmeni
M14	Erkek	39	Beden Eğitimi Öğretmeni
M15	Erkek	30	Drama/Tiyatro Öğretmeni
M16	Erkek	35	Sosyal Bilgiler Öğretmeni
M17	Kadın	34	Matematik Öğretmeni
M18	Kadın	31	Beden Eğitimi Öğretmeni
M19	Erkek	33	Beden Eğitimi Öğretmeni
M20	Erkek	32	Fen Bilgisi Öğretmeni
M21	Erkek	41	İngilizce Öğretmeni
M22	Kadın	27	Sınıf Öğretmeni
M23	Kadın	30	Matematik Öğretmeni
M24	Erkek	32	Matematik Öğretmeni
M25	Kadın	28	Sınıf Öğretmeni
M26	Kadın	39	Görsel Sanatlar Öğretmeni
M27	Erkek	31	Sınıf Öğretmeni

Katılımcılardan elde edilen veriler alt problem alanları üzerinden değerlendirilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen ham veriler incelenerek içerik analizine yapılmıştır. Bu değerlendirme sonucunda;

• Özel Okul Öğretmenlerinin Okul Yönetimi İle Yaşadığı Sorunlar

Katılımcılarla yapılan mülakat sonucunda özel okul öğretmenleri ile okul yönetimi arasında çalışma koşullarına yönelik sorunlar dört ana başlıkta tespit edilmiştir.

Katılımcıların öne çıkan tanımlarında okul yönetiminin problem çözme odaklı olmadığı, öğretmenler arası ayrım yaptığı, öğretmenlerin kötü koşullarda çalıştırıldığı temel sorunlar olarak karşımıza çıkarken bazı katılımcılar okul yönetimi ile her hangi bir sorun yaşamadığını ifade etmiştir. Okul yönetimi ile sorun yaşamayan katılımcıların daha çok ulusal düzeyde marka olmuş kurumsal özel okullarda ya da kamudan emekli olmuş ve tekrar öğretmen olarak özel okullarda çalıştığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Özel Okul Öğretmenleri İle Okul Yönetimi Arasında Yaşanan Sorunların Temel Alanları

Ana Problem	Alt Problemler	Katılımcı Kodu
Okul Yöneticileri İle Yaşanan Sorunlar	Problem Çözme Odaklı Değiller	M1,M3
	Öğretmenler Arası Ayrım	M4, M5, M6, M13
	Kötü Çalışma Koşullarında Çalıştırma İsteği	M22,M23,M27
	Sorun Yaşanmamakta	M2, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M14, M15

Özel okul öğretmenlerinin yönetim ile yaşadıkları sorunlara yönelik mülakat örnekleri incelendiğinde daha çok genç yaştaki öğretmenlerin sorun yaşadığı kamudan emekli olup çalışmaya devam eden öğretmenlerin çok fazla sorun yaşamadığı tespit edilmiştir. Bu durum aslında özel okulların birer işletme olması ve temel amaçlarının kar elde etme isteği olmasının sonucunun bir yansımasıdır. Özel okul yönetimleri tarafından genç öğretmenlerin işgücü piyasasında alter-natifleri çok fazla olarak algılansa da tecrübeli öğretmenlerin daha az bulunduğu kaybedilmemesi gerektiği ve okula değer kattığı düşünül-mektedir. Bu durum sonucunda genç öğretmenler ile yönetimler arasındaki ilişki tam olarak olumlu yönde sağlanamamaktadır.

Tablo 4. Özel Okul Öğretmenleri İle Okul Yönetimi Arasında Yaşanan Sorunlara Yönelik Mülakat Örnekleri

M1	“Yöneticiler sorun yaşandığı zaman çok iyi bir dinleyicidir fakat çözüm aşamasında kurum sahiplerinden dolayı mı yoksa kendilerinden dolayı mı emin değilim ama bazı konularda problem çözmeye odaklı değiller”
M5	“Bazı öğretmenlerin yöneticilerle arasının daha iyi ve daha yakın olmasından dolayı o kişilere tolerans yapılması ders yüklerinin daha az olması ve maaşlarının daha fazla olması”

M23	“Yöneticiler az para ile çok iş yaptırmaktan başka bir şey düşünmüyor hep bizlerden özveri bekliyor”
M25	“Yöneticiler en ufak sorunda tehditkâr hareketler sergiliyor. Beğenmiyorsan çalışma dışarıda birçok iş bekleyen öğretmen var şeklinde ifade kullanırken amaçları sorun çözmek değil öğretmenler üzerinden istediklerini yapmak oluyor”
M9	“39 yıllık öğretmenim şimdiye kadar hiç okul yöneticileri ile problem yaşamadım. Buna şu şekilde bakabiliriz eğer ben üstüme düşen sorumlulukları hakkı ile yerine getirsem ve idareci de kendi sorumluluklarını yerine getirirse bu konu ile ilgili bir problem yaşanmayacaktır ”

• Özel Okul Öğretmenlerinin Öğrencilerle Yaşadığı Sorunlar

Katılımcılarla yapılan mülakat sonucunda özel okul öğretmenleri ile öğrenciler arasında çalışma koşullarına yönelik sorunlar üç ana başlıkta tespit edilmiştir

Katılımcıların öne çıkan tanımlarında özel okul öğrencilerinin tatmin düzeylerinin yüksek olması, okul ve öğretmenlerinden memnun olmamaları, her zaman isteklerinin yerine getirilme arzusu, ders içinde yaşanan problemler (Dersi anlamama, ders disiplinine uymama, ödev yapmama) temel sorunlar olarak tespit edilmiştir. Özel okul öğretmenleri ile yapılan mülakatlarda öğrencilerin genel olarak (burslu öğrenciler hariç) aile gelir düzeylerinin iyi olması ve beklentilerinin aileleri tarafından karşılanması sonucunda doyum düzeylerinin yüksek olması sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 5. Özel Okul Öğretmenleri İle Öğrenciler Arasında Yaşanan Sorunların Temel Alanları

Ana Problem	Alt Problemler	Katılımcı Kodu
Öğrenciler İle Yaşanan Sorunlar	Öğrencilerin tatmin düzeyinin yüksek olması, öğrenciyi memnun edememe	M1, M5, M7, M10, M14
	İsteklerinin her zaman yerine getirilmesini istemeleri	M2, M3, M4, M6, M15
	Ders içi problemler	M8, M9, M11, M12, M13

Özel okul öğretmenlerinin öğrenciler ile yaşadıkları sorunlara yönelik mülakat örnekleri incelendiğinde temel sorunun ailelerin gelir durumlarının yüksek olması nedeni ile çocuklarını iyi şartlarda yetiştirdikleri ve her türlü isteklerini karşıladıkları, bu durumun özel okul öğrencilerinin okulla ilgili ve öğretmenlerle ilgili temel problemi yaşattığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. Özel Okul Öğretmenleri İle Öğrenciler Arasında Yaşanan Sorunlara Yönelik Mülakat Örnekleri

M1	“Özel okullarda okuyan öğrenciler genel olarak maddi imkânları yüksek düzeyde olan öğrencilerdir. Bu nedenle istedikleri her şeyi daha kolay elde ediyorlar, okulda yapılan aktivitelerde de istenilen mutluluk ve verimi alamıyoruz ”
M3	“Özel okullara genellikle ilgi isteyen öğrencilerin geldiklerini düşünüyorum. Veliler çocuklarını çok iyi şartlarda yetiştirdikleri için bu durumda çocukların davranışlarını etkiliyor ve çocuklar isteklerinin sürekli yerine getirilmesini istiyorlar. Bu durum da bizim daha fazla yorulmamıza neden oluyor “
M6	”Bazı öğrencilerin yetiştirilme tarzlarından dolayı ev içerisinde bütün isteklerinin yerine getirilmesi, bir dediğinin iki yapılmaması çocuğun davranışlarını etkiliyor ve çocuk aynı durumun okulda da yaşanmasını istiyor öğretmenler tarafından bütün isteklerinin yerine getirilmesini istiyorlar ”
M8	“Genel olarak ders içi problemler yaşıyoruz bunlar; ders içinde zaman zaman ders yapmama, bir faaliyet yapılacaksa kargaşanın meydana gelmesi veya bir grup çalışması yapılacaksa herkesin kendi istediği kişilerle grup yapmak istemesi vb. gibi problemler ”

- **Özel Okul Öğretmenlerinin Velilerle Yaşadığı Sorunlar**

Katılımcılarla yapılan mülakat sonucunda özel okul öğretmenleri ile veliler arasında çalışma koşullarına yönelik sorunlar dört ana başlıkta tespit edilmiştir.

Tablo 7. Özel Okul Öğretmenleri ile Veliler Arasında Yaşanan Sorunların Temel Alanları

Ana Problem	Alt Problemler	Katılımcı Kodu
Veliler İle Yaşanan Sorunlar	Bir sorun yaşandığı zaman öğretmenin suçlu görülmesi	M7, M16
	Kendi öğrencileri ile daha fazla ilgilenilmesi için öğretmene baskı yapılması	M1, M4, M5, M6, M8, M9, M10, M13, M14, M15, M19, M21, M24
	Her türlü isteklerinin karşılanması arzusu	M20, M23, M27
	Sorun Yaşanmamakta	M2, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M14, M15

Katılımcıların öne çıkan tanımlarında velilerin özellikle kendi çocuklarına yönelik ayırım yapılması isteği öne çıkmaktadır. Bu problemde sonra katılımcılar tarafından ifade edilen diğer temel problemler ortaya çıkan

sorunlarda öğretmenin suçlu görülmesi ve velilerin bitmek bilmeyen isteklerinin karşılanma arzusu şeklinde olmuştur. Katılımcıların bir kısmı ise velilerle bir problem yaşamadıklarını ifade etmiştir.

Özel okul öğretmenlerinin veliler ile yaşadıkları sorunlara yönelik mülakat örnekleri incelendiğinde temel sorunun velilerin beklenti ve istek düzeyinin yüksek olmasıdır. Özel okulların eğitim hizmeti sunan bir işletme olması ve bu hizmet için velilerin para vermesi veli davranışlarında bir müşteri profilinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Özellikle okul yönetimlerinin velilerle olan işletme müşteri ilişkisini sürdürme isteği ortaya çıkan sorunlarda öğretmenlerin arada kalmasına neden olmaktadır. Çoğu zaman çıkan problemlerden doğrudan öğretmen sorumlu tutulmakta bu durum öğretmenlerin çalışma koşullarını zorlaştırmaktadır.

Tablo 8. Özel Okul Öğretmenleri ile Veliler Arasında Yaşanan Sorunlara Yönelik Mülakat Örnekleri

M7	“Velilerin öğrencilerin bizim hakkımızda söyledikleri her şeye inanmaları ve buna karşılık bizimle alakalı yorum yapmaları suçlu veya suçsuz olduğumuza bakmadan bunu direk öğretmene yüklemeleri yaşadığımız problemlerdendir. Bazen bu durum kalp kırıcı noktalara kadar ulaşabiliyor ”
M6	“Özel okullarda ki öğretmenler para vererek çocuklarını okula gönderdikleri için öğretmenlerden beklentileri de çok yüksek oluyor. Bu durumda velilerin tatmin edilmesi de oldukça zordur. Derslerde, verilen ödevlerde, öğrenciye gösterilen ilgiyle ilgili hep daha fazlasını istiyorlar ve bu konuda baskı uyguluyorlar. Her zaman kendi çocukları ile daha fazla ilgilenmemizi istiyorlar”
M15	“Her veli sadece kendi öğrencisini düşündüğü için bizim de tüm öğrencileri düşünmemiz gerektiğini düşünmedikleri için kendilerine özel bir muamele istiyorlar. Velilerin ben özelim benim çocuğum özeldir şeklinde düşünmesi, sadece kendi çocukları ile ilgilenmemizi istemeleri ve buna karşılık bir beklenti içine girmeleri bizi yoruyor”
M12	“Bir öğretmen eğer kendi üzerine düşen sorumlulukları yerine getirirse, çocukları başarılı, disiplinli ve güzel yetiştirirse öğrenci velileri ile arasında problem yaşamayacaktır ”
M20	“Velilerin bitmek tükenmeyen istekleri ve bu isteklerin karşılanma arzusu bizleri bıktırmaktadır. Her veli özellikle kendi çocuğunun birinci olmasını beklemektedir”

• Özel Okul Öğretmenlerinin Meslek Algı Düzeyleriyle İlgili Yaklaşımları

Katılımcılarla yapılan mülakat sonucunda özel okul öğretmenlerinin mesleklerine karşı olan algıları üç ana başlıkta tespit edilmiştir.

Katılımcıların öne çıkan tanımlarında özel okulların öğretmenlik ve meslekle ilgili kişisel nitelikleri geliştirdiği, kamu sektörüne göre daha dinamik bir yapıya sahip olduğunu bu durumun da sürekli kendilerini yenileme sonucunu ortaya çıkardığını ifade etmiştir. Öğretmenler özel okulda çalışmayla beraber sosyal ilişkilerinin genişlediğini ifade ederken bir kısım katılımcı özel okullarda çalışmanın çok zor olduğunu belirtmiştir.

Tablo 9. Özel Okul Öğretmenleri Meslek Algı Düzeylerine Yönelik Yaklaşımları

Ana Problem	Alt Problemler	Katılımcı Kodu
Meslek Algı Düzeyleri Yaklaşımları	Özel okul öğretmenliği kişinin sosyal alanda da gelişmesini sağlar	M1, M2, M3, M8, M10, M13, M15
	Öğretmenlerin kendisini sürekli geliştirmesini sağlar	M6, M7, M9, M12
	Özel okullarda çalışmak çok zor	M4, M5, M14, M21, M24, M27

Özel okul öğretmenlerinin mesleklerine yönelik algı düzeylerinin mülakat örnekleri incelendiğinde katılımcıların öncelikle özel okulların verdiği eğitim hizmetinin dinamik bir yapıya sahip olduğu ve bu yüzden öğretmenlerin kendilerini sürekli olarak yenilemek zorunda olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 10. Özel Okul Öğretmenlerinin Meslek Algı Düzeylerine Yönelik Mülakat Örnekleri

M10	“Özel sektörde çalışmayı seviyorum, kendi adıma yenilikçi bir yapıya sahip olduğum için özel okulda bana bu imkânı çok rahat bir şekilde sağlıyor. Eğitim dışında sosyal alanlarda da gelişmeyi sağlıyor. Sürekli olarak aktiviteler ve farklı faaliyetler yapılıyor bu durumda özel okulların bana daha cazip gelmesini sağlıyor”
M2	“Özel okullar sadece eğitim odaklı değil çocukların kendilerini farklı alanlarda da geliştirmesini sağlıyor”
M6	“Özel okullarda öğretmenlik yapılması öğretmenin kendi alanında, akademik açıdan kendisini geliştirmesi adına çok iyi bir fırsattır. Özel okullarında kendini her zaman ilerletmen, geliştirmen ve yenilemen gerekiyor. Böyle olunca da öğretmen kendisini daha ileriye taşıyabiliyor “
M7	“Özel okul kendimizi sürekli geliştirmek ve yenilemek zorunda bırakıyor. Bu durumda kişisel gelişim alanında bize katkı sağlıyor “
M24	“Özel okullarda çalışmak eğitim sisteminin köle düzeni öğretmenler açısından”
M5	“Özel okullarda çalışmak çok zor. Ders yükü çok fazla ve ekstra iş çok fazla oluyor özel okullarda çalışan öğretmenlerinde iş güvenceleri olmadığı için her an işten atılabilirim korkusuyla kendilerine verilen bütün işleri yapmak zorunda kalıyorlar”

• Özel Okul Öğretmenlerinin Özlük Haklarına Yönelik Beklenti Düzeyi Durumu

Katılımcılarla yapılan mülakat sonucunda özel okul öğretmenlerinin özlük haklarına yönelik beklenti düzeyleri ücret bağlamında sorularak tespit edilmeye çalışılmış ve algı düzeyi üç ana başlıkta tespit edilmiştir.

Tablo 11. Özel Okul Öğretmenlerinin Özlük Haklarına Yönelik Beklenti Algı Düzeyi

Ana Problem	Alt Problemler	Katılımcı Kodu
Özlük Hakları Beklentisi Algı Düzeyi	Özlük hakları ve ücretler yetersiz	M1, M7, M8, M9, M12, M15, M20, M21, M24
	Özlük hakları ve ücretler adaletli değil	M2, M4, M5, M13, M14, M22, M26, M27
	Özlük hakları ve ücretler yeterli	M3, M6, M10, M11

Katılımcıların öne çıkan tanımlarında özel okul öğretmenlerinin özlük hakları öncelikli olarak ücret düzeyi ve diğer haklar (izin, çalışma süresi vb.) olarak incelenmiştir. Katılımcıların büyük kısmının özlük hakları ve ücretlerin yetersiz düzeyde olduğunu ifade ederken, önemli bir kısmı da okul içinde yapılan işe göre adil bir ücret dağılımı olmadığını açıklamıştır.

Özel okul öğretmenlerinin özlük haklarına yönelik beklenti algı düzeyi mülakat örnekleri incelendiğinde özellikle kamu da görev yapan öğretmenlerle kıyaslandığında çok düşük ücret aldıklarını bazı öğretmenlerin özel sektörde çalışan vasıfsız bir işçi kadar veya asgari ücret düzeyinde ücret aldığını ifade etmiştir. Aynı şekilde verilen ücretlerin yetersizliği kadar okul içinde ücretlerin genel olarak öncelikle branş daha sonra tecrübeye göre belirlendiği okul yönetimi ile arası iyi olanların ücret konusunda avantaj sağladığı belirtilmiştir. Özlük haklarıyla ilgili en önemli sorunun ücretten sonra iş güvencesinin olmadığı her sene yenilenen sözleşmelerin öğretmenler üzerinde baskı oluşturduğu ve yönetimlerin bu durumu öğretmenlere karşı bir baskı aracı olarak kullandığı ifade edilmiştir.

Tablo 12. Özel Okul Öğretmenlerinin Özlük Haklarına Yönelik Beklenti Algı Düzeyi Yönelik Mülakat Örnekleri

M1	“Tek geçim kaynağımız olduğu için aldığımız ücret bize yetmiyor ve geçim sıkıntısı yaşıyoruz. Maddi ve manevi olarak tatmin olamıyoruz ve buda isteksizliğe neden oluyor”
M8	“Aldığım ücretten memnun değilim tatmin edici bir düzeyde değil. Fakat ben genel anlamda çok iyi ücretler alan bireylerinde ben ücretimden

	memnunum diyeceğini sanmıyorum. Sadece burası ile ilgili değil insanlarda genel anlamda bir yetinememe durumu vardır. Buda bireyin maddi imkânlarından çok fazla tatmin olmamasına neden oluyor ”
M13	“Yöneticilerle bireyler arasındaki yakınlığa göre öğretmenlerin ücreti değişiyor ve ücretler adaletsiz olarak veriliyor. Yönetime kim daha yakın olursa o daha fazla ücret alıyor”
M20	“Öğretmenlerin ücretleri yaptıkları işe göre değil daha çok yönetim ile olan ilişkilerine göre ve branşlara göre belirlenmektedir”
M26	“Yönetimler genel olarak branşa ve tecrübeye göre ücret belirlerken iş dağılımında görevlendirmelerde ve nöbetlerde aynı hassasiyeti göstermektedir”

Değerlendirme ve Sonuç

Günümüzde ülkelerin iktisadi, ekonomik, sosyal ve kültürel yönden kalkınması için en önemli faktörlerden birisi de beşeri sermayedir. Beşeri sermayenin esas unsurunu insan oluştururken, nicel ve nitel yönü de önemli iki özelliği olmuştur. Beşeri sermayenin nitel yönden geliştirilebilmesi için en önemli araçların başında eğitim gelmektedir. Değişen ve gelişen şartlarla birlikte eğitim günümüzde kamu ve özel sektör vasıtası ile sunulan bir hizmet şekline dönüşmüştür. Eğitim hizmeti ister kamu isterse de özel sektör vasıtası ile sunulsun kaliteli ve verimli olması için kilit rol öğretmenlerdedir. Öğretmenler eğitim hizmetinin temel unsurudur. Verimli ve kaliteli bir eğitim öğretmenler vasıtası ile yapılabilir. Özel sektör vasıtası ile sunulan eğitimin kamu sektöründen farklı yasal düzenlemeler ile çerçevelenmesi, özel sektörün kamu sektöründen farklı olarak karlılık faktörünü ön plana çıkarması özel sektörde çalışan öğretmenlerin çalışma koşullarını da kamu sektöründen farklı bir duruma getirmiştir.

Özel okul öğretmenlerinin çalışma koşullarında yaşadıkları sorunların tespitine yönelik Elazığ ilinde yapılan bu çalışma sonucunda tespit edilen sorunlar beş ana başlık altında toplanmıştır. Çalışma koşullarında çıkan sorunların ana çerçevesinin özel okulların esas olarak kamudan ayrı olarak bir işletme yaklaşımı ile eğitim hizmetini kar elde etmek için yapmalarıdır. Her ne kadar özel okulların eğitim hizmeti sunmaları yasalar ile belirlenmiş olsa da kar elde etme yaklaşımı özel okullarda ki yönetim, öğrenci ve veli ilişkilerini zamanla müşteri işletme eksenine taşımakta, öğretmenlerin yaşadığı sorunların bu eksen üzerinde gelişmesine neden olmaktadır. Özel okullarda çalışan öğretmenler yönetim ile başlıca sorun olarak değer görmeme, öğretmenlerin talep ve isteklerine duyarsız kalma şeklinde ortaya çıkarken, veli ve öğrencilerle özellikle istek ve taleplerin yoğun bir şekilde karşılanma, öğretmene karşı duyarsızlaşma, öğretmeni bir firma çalışanı olarak görme şeklinde ortaya çıkmaktadır. Özel okullarda çalışan öğret-

menlerin özlük hakları ve ücretler konusunda yaşadığı en önemli sorunlar ise iş güvencesinden uzak, düşük ücret düzeyinde çalışma olarak tespit edilmiştir.

Özel okul öğretmenlerinin sorunlarını çözmek için asıl sorumluluk devletin yapacağı düzenlemelerdedir. Özel okul öğretmenlerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi için devlet;

- Özel okullarda çalışan öğretmenlerinin sözleşmelerle ilgili iş güvencesini düzenleyeceği yasalar ile sağlamalı,
- Özel okul öğretmenleri için bir taban ücret belirlenmeli ve bu durum ciddi bir şekilde ilgili kurumlar tarafından denetlenmeli,
- Özel okullarda yönetim, veli, öğrenci ilişkileri eğitim felsefesine uygun temel üzerine kurulmalı ve takip edilmeli,
- Özel okullarda çalışan öğretmenlerin özlük hakları daha iyi düzeye yükseltilmelidir.

Sonuç olarak eğitim toplumları geleceğe güvenle taşıyacak en önemli araçlardan birisidir. Eğitimin kalitesi ve verimliliği öğretmenin mutluluğu, işini sevmesi ile aynı doğrultuda gelişmektedir. Bu yüzden özel ve kamu sektörü fark etmeksizin tüm öğretmenlerin çalışma koşullarının daha iyi düzeye yükseltilmesi toplumların gelişmesi için önemli bir etkidir. Mustafa Kemal Atatürk'ün "Öğretmenler yeni nesil sizin eseriniz olacaktır" sözünde ifade ettiği gibi gelecek mutlu öğretmenlerle daha güzel inşa edilecektir.

Kaynakça

APPLETON, S. ve Teal F. "Human Capital and Economic Development", A Background paper prepared for the African Development Bank Report, 1998.

BALCI, E. "Öğretmenlerin Rollerini", Eğitim Sosyolojisi, Ankara, 1991.

BARRO, R. "Education as a Determinant of Economic Growth", Education in the Twenty-First Century. 2002.

ÇELİKTEN, M., ŞANAL, M. ve YENİ, Y., "Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri", Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 19; Ankara, 2005.

FUENTE, A. ve Ciccone A. "Le Capital Humain Dans Une Economic Mondiale Fondée Sur Connaissance". Office Publications Officielles Communite, 2003.

HACIOĞLU, F. ve ALKAN, C. "Öğretmenlik Uygulamaları", Ankara: Alkım Yayınları, 1997.

HERS, J. "Human Capital and Economic Growth": A Survey of the Literature CPB Report, 36-41, 1998.

JASPER, M. A. "Issues in phenomenology for researchers of nursing", Journal of Advanced Nursing, 19, 1994, 309- 314.

KARATAŞ, Z. “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”, Sosyal Hizmet E-Dergi, Cilt 1, Sayı 1, 2005.

MİLLER, S. “Analysis of phenomenological data generated with children as research participants”. Nurse Researcher, 10(4), 68-82, 2003.

NEUMAN, L. “Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar: Cilt 2”, 5. Baskı, Yayın Odası, İstanbul, 2012.

ONURAL, H., “Öğretmen Adaylarının İdeal Öğretmen Niteliklerine İlişkin Görüşleri”, Çağdaş Eğitim Kongresi, 2006.

ORTAÇ R. “Cumhuriyetimizin 80. yılında Eğitim Harcamaları”. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bil. Fak. Dergisi Cilt. 5 Sayı. 2, 2003.

ÖZDEN, Y. “Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler”, Ankara: Pegem A Yayınları, 1999.

SCHULTZ, T. W. “Investment in Human Capital: The Role of Education and of Research”, New York: Free Press, 1971.

Türk Eğitim Derneği, “Öğretmen Yeterlilikleri”, 2009.

TÜRER, A. “Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve Sorunlar-I.” <http://w3.balikesir.edu.tr/~aturer/ogretmenyetistirme>.

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H., “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2008.

YETİM A. ve GÖKTAŞ, Z. “Öğretmenin Mesleki Ve Kişisel Nitelikleri”, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt1: 12; Kastamonu, 2004.